

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 6 kr.

Naročnino in oglasila (inserate) vsprejema upravnništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredni nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 268.

V Ljubljani, v sredo 22. novembra 1899.

Letnik XXVII.

Katol. slov. društvo za radovljiški okraj
ima svoj

šesti letni občni zbor

v nedeljo, dne 26. novembra t. l.,

ob 1/4. uri popoldne

v prostorih stare šole v Gradu (na Bledu).

Dnevni red:

1. Nagovor predsednika (g. Janez Vurnik).
2. Poročilo tajnikovo o delovanju društva v pretečenem letu, govori deželni poslanec gosp. Janez Ažman.
3. O zavarovanju proti požarom, govori g. Matija Mrak, župnik belanski.
4. O naših političnih razmerah doma in na Dunaju, govori državni poslanec g. dr. Krek.
5. Volitev novega odbora.
6. Razni nasveti in predlogi.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Državni zbor.

Dunaj, 21. nov.

Difficile est satyram non scribere. Claryjevo ministerstvo je dobilo nalogo, da spravi parlamentarni voz zopet v pravi tir ter reši najnujnejše stvari, kakor so: nagodba z Ogersko, porazdelitveni zakon in državni proračun. Da ukroti levičarsko obstrukcijo, je vlada preklicala jezikovni naredbi. Ne glede na to, da je ta vladna naredba morala vzbuditi mej češkim narodom največjo in opravičeno nevoljo, je vlada levici dala najlepše darilo in obstrukciji najboljšo izpričevalo. To pa je rodilo največjo ogorčenost tudi mej ostalimi strankami na desnici, ki so dve leti stale in vstrajale v najhujšem boju za vladi, ki nista bili njeni vladi, ampak samo poskušali vladati v avstrijskem smislu.

Grof Clary je dalje obljubil kot nadomestilo za jezikovni naredbi jezikovni zakon za vso državo. O tem načrtu ni duha ni sluha. A ne samo to! Grof Clary je pokazal resno voljo, da razruši sedanjo desnico in vzdigne nemško levico zopet na konja. To so dejstva, ki jih nihče ne more tajiti. A vzpričo teh dejstev kriči ves levičarski tabor, da desnica uganja zlobno obstrukcijo ter državo tira v največjo nevarnost. Levičarji so dve leti ubijali parlament, prezirali takozvane državne koristi, in ti Katoni danes desnici očitajo opozicijo nasproti vladi, katere z vsemi močmi pospešuje razpad sedanje večine. V vsaki parlamentarni državi je naravno, da večina noče in ne more služiti vladi kot mameluk, ako vladni program popolnoma nasprotuje programu večine. Državne koristi! Ta pojem je jako raztegljiv, in državne koristi se nikakor ne pokrivajo s začasno vlado. Poklic večine je, da vlada po svojih načrtih in namenih s previdnim ozirom na opozicijo. In večina v ogerski zbornici je, kakor kaže zgodovina civilnega zakona, porabila skrajna sredstva, da doseže svoj namen. V boju se je poživila in ojačila. In pri nas? Korak

za korakom popušča večina ter leze narazen, ker nima poguma, da bi na javnem bojišču izvojevala bitko. In to je, kar ponižuje in uničuje večino, in zato dobiva govorica o koalicijski vladi vedno konkretnjšo obliko.

Res je sicer, da bi bila danes parlamentarna vlada iz večine mrtvorajeno dete, a naravnost nemogoča je vlada iz levice. Torej preostaja le prehodno uradniško ministerstvo, ki pa bi moralo biti popolnoma nevtralnno, kar pa sedanje ni, kakor kažejo dejstva. Nejasne in zmedene sedanje parlamentarne razmere pa osvetljujejo tudi obravnave kvotnih deputacij. Kvota je ona preporna točka, pri kateri se že kaže nejedinstvo desnice; dočim češka in slovenski zastopnik odločno ustrajajo pri pravični zahtevi, da Ogrri vsaj toliko zvišajo kvoto, kolikor pridobe pri razdelitvi konsumnih davkov, lezejo ostali člani desnice na poševni ploskvi vedno navzdol.

Pri tem jasno opazujemo tekmovanje takozvanih »državo vzdržujočih« strank. Res, da se gre za smešno malenkost v denarju, toda ob jednem za jako važno načelo, za pariteto mej državnima polovicama, katere je pač kodifikovana v nagodbenem zakonu iz l. 1867, a je bila do danes le na papirju. Levica pa hoče pri tej priliki prekiniti grofa Claryja. Dr. Menger je v imenu levice posredoval, da se še enkrat snideta kvotni deputaciji ter določita kvoto. Kakor znano, so Ogrri zadnjič ponudili 34.25%, Avstrijci zahtevali 34.525%. Razlika je bila za 0.275%, ali okroglih 300.000 gl. Konečni rezultat te barantije utegne biti, da Ogrri ponudijo 34.3875% in da avstrijska deputacija to ponudbo vsprejme. Po tem računu odpade od skupnih državnih troškov na Ogre 38.066.962 gld., na Avstrijo 72.633.038 gld.

Današnja seja

se je pričela ob 1. uri in trajala do pete. Na dnevnem redu so bile zatožbe prejšnjega ministerstva zaradi uporabe § 14. Od predlagateljev sta govorila soc. demokrat Zeller, katerega so poslušali le stenografje, in Schönerer, ki je to priliko porabil, da je ostro prijemal nemške levičarje, ki nočejo podpirati njegovih predlogov. Primerjal je sam sebe in svoje ožje tovariše Burom, na katere Angleži streljajo z dum-dum-topovi. S tem je hotel reči, da se Schönerer bojuje za svobodo in človeške ideje in da vsled tega za služi občudovanje sveta. Kdo se ne smeje?

Češki posl. dr. Dyk je kot jurist stvarno dokazal, da zatožbe niso resne in v subjektivnem in objektivnem oziru neutemeljene. Vsa ta akcija nemške levice je le komedija.

Prihodnja seja jutri.

Politična omahljivost.

(Dopis iz Hrvatske.)

Od vseh hrvatskih poslancev na zajedniškem saboru v Budimpešti zglašuje se jedini Gjurković semtertje, tako da se vsaj vé, da sede tudi Hrvati v sabornici, premda je toliko gradiva, o katerem bi se moralo razpravljati glede hrvatskih zadev, da bi imeli dosti posla vsi hrvatski poslanci, ko bi hoteli vedno vršiti svojo dolžnost. Morda tudi

Hrvatska ne bi bila tako nazadovala niti v političnem niti v gmotnem pogledu, ko bi se bilo o njej kaj več govorilo v zajedniškem saboru. Bržkone se tudi Gjurković ne bi bil še zdaj zglasil, ko ne bi bilo prisililo javno mnenje na Hrvatskem zajedniške poslance, da se vendar enkrat upro groznemu izrabljevanju Hrvatske od ogerske vlade. Dokler ni bilo primankljeja v letnih proračunih za avtonomno upravo, se tudi zares ni mislilo od vladne stranke na kakšno akcijo proti nepravični ogerski upravi zajedniških stvari, če tudi je opozicija vedno zatrjevala, da mora priti do poloma gmotnih zadev prej ali slej. To se je zdaj zgodilo, in vladna stranka poskuša na pohleven način, kako bi se dalo v tem pogledu pomoči Hrvatskej. Prepustili so vso zadevo poslancu Gjurkoviću, da on v ogerskem saboru odkrije krivice, ki jih mora prenašati Hrvatska, doma se pa posvetujejo v sednicah regnikolarne deputacije, kaj bi se moralo storiti, da se odstrani primankljev in da se doseže večji dohodki v letnem proračunu. Vladna stranka dobro ve, da jej gre zdaj za obstanek, če se jej ne posreči v gmotnem pogledu pomoči narodu, ki je po dosedanji upravi tako hudo osiromašil, kajti opozicija more ravno to okolnost upotrebiti v borbi proti današnjemu sistemu v največji meri. Že sam zdrav razum je mogel voditi sedanjo vladino stranko, da ne zapušča naroda v gmotnem pogledu, če je že v političnih vprašanjih neprevidno popuščala. Tako je prišla do meje, čez katero ne more naprej brez nevarnosti za svoj obstanek.

Toda za tako borbo treba odločnosti, katere pa današnja narodna stranka ni navajena; a kar je še najgorje: ona hoče na enej strani popuščati, da dobi kaj na drugej. Tako se je namreč poslanec Gjurković poleg gmotnih vprašanj dotaknil tudi političnih. Omenil je v svojem govoru tožbo, ki dohajajo od hrvatskega občinstva glede preziranja hrvatskega jezika na državnih železnicah, ter opozoril ministra, da stori temu vendar enkrat konec, kar bi se dalo doseči, ko bi se za hrvatske proge imenovali le taki činovniki, ki znajo hrvatski; zato naj se odpre tudi za Hrvate železniški kurs, da ne bode med vsemi činovniki le 1% Hrvatov, kakor je to zdaj na celem Hrvatskem. To je gotovo pravičen zahtev, in vsak Hrvat mora odobravati, da se je Gjurković za to zavzel. Z druge strani pa je storil isti poslanec v svojem govoru veliko pomoto, ker je čisto krivo tolmačil 57 § hrvatsko-ogerske nagodbe iz leta 1868.

Po tej točki omenjene nagodbe je edino hrvatski jezik uradni jezik za vse urade avtonomne in zajedniške na celem teritoriju Hrvatske, Slavonije in Dalmacije. Poslanec Gjurković pa hoče, da se pri železnicah razlikujejo ti uradi. Ako so železnice državne institucije, potem se mora v vseh njenih uradih rabiti le hrvatski jezik, če so pa železnice državno podjetje, potem naj ogerska vlada poskrbi, da se bode rabil hrvatski jezik vsaj v zunanjej službi. Razumi se, da bi se Mažari precej poprijeli Gjurkovićevega tolmačenja nagodbe in sicer tako, da bi proglasili vse železnice za državno podjetje, kajti na ta način bi jim bila dovoljena postavno poraba mažarskega jezika v

notranje službi na vseh železnicah na Hrvatskem. A ne samo na železnicah bi to zahtevali, nego tudi pri pošti, brzozavi in telefonu, ker bi tudi te urade proglasili za državna podjetja. Tako bi imel mažarski jezik pravico na Hrvatskem kot uradni jezik.

Toda omenjena nagodba ne razlikuje uradov zajedniških na državne institucije niti na državna podjetja, nego pravi čisto jasno, da je za vse zajedniške urade uradni jezik le hrvatski. To vprašanje je bilo že 1. 1880 na dnevnem redu v hrvatske regnikolarne depataciji, pa so se skoraj vsi člani izjavili proti takemu tolmačenju, ker niso hoteli spremeniti nagodbe in pejus. Ravno to bi se zgodilo tudi dandanes, ko bi kdo kaj takega predložil. Tudi vladinovi so toliko pošteni, da na kaj takega ne bi nikdar pristali. Bržkone je med hrvatskimi poslanci jedini Gjurković, ki bi v tem pogledu Mažarom popustil, a poslanec s takimi nazori pa gotovo ne zastopa hrvatskega naroda. Mažari se ne drže dosedanje jasne nagodbe v pogledu rabe hrvatskega jezika, a kaj bi bilo, ko bi se smela nagodba tolmačiti tako, kakor misli Gjurković; potem bi nam pomažarili tudi v kratkem pošte in brzozave ter telefone, kamor so že dozdej vtihotapili dokaj mažarsčine.

Postava je sama na sebi tako jasna, da ni treba nobenega tolmačenja, nego jo je treba le vršiti, kakor velewa, in madžarsčina bi morala v kratkem zginiti z naših železnic. Toda Mažari so v tem pogledu čisto drugega mnenja, nego kar pravičnost zahteva. Oni smatrajo svoje mažarske činovnike po naših železnicah za pionirje mažarske kulture, katero hočejo z vso silo zatrositi po Hrvatske. Za te činovnike skrbe oni po očetovsko, posebno po večjih mestih ter so za njihove otroke osnovali celo mažarske šole, a otroke hrvaških železniških slug, kolikor se jih še nahaja po železnicah, pošiljajo v Kapošvar, kjer se odgajajo na mažarske stroške v mažarskem duhu. Tako se godi Hrvatom v kljub jasnej nagodbenej postavi, ki izključuje vsako porabo mažarskega jezika na Hrvatskem, a kaj bi bilo pa potem, ko bi se sprejelo Gjurkovićevo tolmačenje? Omahljivosti v tem pogledu ne bi smeli Hrvati trpeti, marveč bi se morali odločno upreti zloporabi jasne ustava ter zahtevati, da zajedniška vlada poskrbi za naobrazbo hrvatskih železniških činovnikov v onem razmerju, kakor za mažarske. Potem se ne bi ponavljale tožbe glede preziranja hrvatskega občinstva od mažarskih činovnikov po hrvatskih železnicah.

Politični pregled.

V Ljubljani, 22. novembra.

Kvotna deputacija se je zopet udala.

Pred malo dnevi smo poročali, da so se pogajanja mej kvotnima deputacijama definitivno razbila, ker Mažari niso hoteli znižati svoje zahteve za primeroma malenkostno svoto okroglih 300.000 gld., in bilo je že vse prepričano, da bo to vprašanje rešila krona za dobo jednega leta. Toda v zadnjem času prišlo je drugače. Na merodajnem mestu izrazila se je želja, naj se to vprašanje reši parlamentarnim putem, toraj potom kvotnih deputacij. Vsled te izražene želje sošla se je avstrijska kvotna deputacija predsinočnjim v posvet. Predsedoval je seji grof Schönborn, prisostvovala sta ministra Clary in Kniaziołucki. Imela se je pričeti meritorna razprava o dosedanjih pogajanjih in sestaviti o tem poročilo na poslansko zbornico. Pred pričetkom razprave pa je dobil besedo poslanec dr. Menger. V svojem govoru je ta mož omenjal, kako neznatna je razlika, vsled katere so se pogajanja razbila, ter izrazil mnenje, da je še upanje na sporazumljenje. Predlagal je toraj, naj se prično nova pogajanja z ogersko deputacijo. Ministra sta podpirala ta predlog in nato se je vnela daljša razprava, katere so se udeležili skoro vsi člani deputacije. Konečno se je sklenilo, da se pritrdi Mengerjevemu predlogu, ob jednem pa naprosilo ministerskega predsednika, naj posreduje v tej zadevi pri ogerski vladi. — Mažari so, kakor se sedaj poroča, z veseljem vsprejeli ta predlog in tako se pogajanja zopet nadaljujejo v Budimpešti. Dan za to sicer še ni določen, vendar se sodi, da se člani avstrijske deputacije še ta teden podajo v ogersko prestolnico. Dodatno se tudi poroča, da so Ogri voljni vsprejeti kvoto 34,38, toraj za 0,13 odstot. višjo, kakor poprej.

Ker je razlika znašala 0,275, prevzela bo zopet naša polovica večji del na škodo avstrijskih davkoplačevalcev.

„Tiha obstrukcija“ večine. V nemško-liberalnih listih se v zadnjem času neprestano množé napadi na razne desniške stranke, češ da hočejo s »tiho obstrukcijo« ovirati parlamentarno delovanje. Kako nesmiselne in zlobne so take trditve, pač ni treba dokazovati in kažejo le skrajno onemoglost liberalne klike, ki je menila, da bo s sebi prijazno vlado strmoglavila večino ter potem vladala tako, kakor želé avstrijski in mažarski židovski kapitalisti. Ko so levičarji v minulih mesecih res uganjali obstrukcijo, a ne tiho, marveč tako burno in divjaško, da se je njih počenjanje gabilo vsakemu količkaj treznemu opazovalcu naših parlamentarnih razmer, tedaj so imeli oni popolno prav, akoravno so preprečili vsako parlamentarno delo v zbornici na veliko škodo države in nje prebivalstva. Sedaj pa desnica ničesar drugega ne zahteva, nego da vlada ničesar ne ukrene, kar bi bilo v neizmerno škodo avstrijskim davkoplačevalcem, in da vlada vsestranski pravično izvršuje sebi izročene posle. To je pa seveda v očeh zagrizenih židovskih kapitalistov nečuveno, to je obstrukcija, katero treba pobijati z največjo silo. Doslednosti pri te vrste ljudeh sicer nihče ne pričakuje, a takih nedoslednostij svet dosedaj še ni bil vajen.

Posvetovanja deželnih glavarjev. Prihodnji terek se prične na Dunaju konferenca deželnih maršalov in deželnih glavarjev, katero je sklical, kot smo že omenili, vodja finančnega ministertva Kniaziołucki. Predsedoval bo konferenci sekcijski načelnik Jorkasch-Koch, kot poročevalec bo pa fungiral dvorni svetnik Bernatzky. Na dnevnem redu je, kakor znano, zboljšanje deželnih financ. »Narodni Listy« poročajo, da namerava finančni erar razdeliti desetino dohodka iz davka na špirit med vse avstrijske kronovine. Ta zadeva pa nikakor ni nova, kajti že ministra Bilinski in Kaizl sta svojedobno izgotovila in zagovarjala načrt, ki se sedaj izvrši. Posvetovanje se bo vršilo sedaj jedino o tem, kak delež se prisodi vsaki posamezni kronovini.

Francoska vlada si je v prvi seji sedanjega zasedanja francoskega parlamenta priborila znatno večino 105 glasov. Toda že takrat smo omenjali, da se Millerand in tovariši ne morejo preveč ponašati s to večino, ker se razmere na Francoskem zelo pogosto spreminjajo. To je pokazala tudi ponedeljkova seja. Sicer ni bilo na dnevnem redu nič načelno važnega in toraj ministri še vedno lahko mirno dibajo, vendar se je pa že pokazalo, da se je prvotna večina znatno skrčila. Socijalist Bos je namreč predlagal, naj se vladni načrti, zadevajoči šolski pouk, izroče posebni komisiji. Za predlog je bilo 265 glasov, proti pa 298. Millerandovci so propadli toraj s 33 glasovi.

Odprava deportacije v Sibirijo. Te dni se vrne ruski car s potovanja in tedaj pričakujejo razni krogi, da se izpolni goreča želja ruskega prebivalstva in odpravi prognanstvo v Sibirijo. Za to misel je v prvi vrsti vnet car, ki je že pred več časom naročil posebni komisiji, naj proučuje to vprašanje in stavi primerne predloge. Za njim pride novi notranji minister Sipjagin, ki je bil že preje odločen pristaš onih ruskih krogov, ki so vneti za odpravo deportacije, in ki komaj čakajo, da se to čim preje zgodi. Komisija, kateri je car poveril to nalogo, je dobila v tem oziru zelo ugodna poročila. Vse zahteva, da se ta zastarela in barbarska naprava v ime pravičnosti in človekoljubja odpravi. V teh poročilih se tudi pojašnuje, kako slabo vpliva prognanstvo na javno moralnost mej kaznenci. Ako se tudi popolno ne odpravi prognanstvo, je vendar gotovo, da je odzvonilo administrativnemu in občinskemu prognanstvu.

Iz mestnega zbora ljubljanskega.

Ljubljana, 21. novembra.

Jako iznajdljive gospode imamo na rotovžu. Vsak ima poln žep načrtov, župan Hribar pa oba žepa. Ni čudno, da je torej prav na lahko rešeno poglavje o znani »županovi zadregi«. Župan Hribar je pritožbo društva hišnih posestnikov proti nabijanju novih uličnih tablic, naslovljeno na občinski svet, kar sam nazaj poslal, ne da bi ob-

činskemu svetu le z besedico črhnil, da ga imajo njegovi najboljši prijatelji za »podrejeni organ«. Vrnil jim je pritožbo in s tem pokazal, da se mu o »podrejenem organu« še ne sanja.

Ob začetku sinočnje seje je bil Malovrh oblegan. Na ves glas so se informovali občinski svetniki pri njem, ako bode res prenehal »Slovenski List«. Malovrh je dajal nedoločne odgovore, češ da ne ve, kaj — bo. Po tem zanimivem pogovoru naznanil je župan novico, da je mandat občinskega sveta odložil g. Fran Hribar, in da je česttal škofu Strossmayerju. Župan je prav netaktno vlačil pri tem vzvišeno osebo Strossmayerjevo v strankarsko politično blato in si domišljeval, da bi bil Strossmayer škof po volji naših liberalcev. Župan Hribar si o škofih rad dela svoje načrte. Prodaja jim »toleranco«, »mir in spravo«, vse za — banko »Slavijo«. Postranski njegovi sinočni udarci padajo nazaj na njegov mešetarski hrbet, ker vsi dobro vemo, da biskup Strossmayer zlato srce škofa Jegliča globoko ceni in spoštuje. Kadar hoče Ivan Hribar biti zopet tak, naj si vzame drug predmet.

Prišlo je na vrsto poročilo o uravnavi plač mestnim slugam. Sluge so si oddehnili, ker so se že bali, da je župan pozabil na obljube, s katerimi jih je gonil v zadnji volilni boj. »Volilni boj« je menda pri povišanju plač odločilen, zato so gospodje pozabili na policijo, katere ne morejo tako izrabljati, ki ima pa vendar še naporenejše delo v spremenljivem vremenu in nočni službi. Sprejeli so se naslednji predlogi: S 1. januarjem 1900. l. se nastavi 12 slug in sicer 3 v I. plačilnem razredu, 4 v II. in 5 v III. razredu. Plače dobe v I. razredu 550 gld., v II. razredu 500 in v III. 450 gld. Pravico imajo do dveh v pokojnino uštevni služnostarostnih doklad po 50 gld. in sicer do prve po petih, do druge pa po desetih službenih letih. Vsi za definitivno službovanje nastavljeni sluge imajo pravico do dejalnostne doklade, ki znaša 20% plače, ki pa odpade, ako imajo prosto stanovanje. Začasni sluge, katerih bodi 5, imajo po 400 gld. letne plače. Stalno nameščeni sluge imajo pravico do službene obleke, začasni pa samo do službene čepice. Šolski sluge dobe po 450 gld. plače, z dvema petletnicama po 50 gld. in z istim razmerjem glede aktivitetne doklade, kot pri rednih slugah.

O varščini za užitninski zakup in za mestno hranilnico se je sklenilo obremeniti mestna zemljišča pod Turnom v prvem slučaju za 50.000 gld., v drugem pa za 20.000 gld.

Iz poročila o proračunu loterijskega posojila posnamemo, da je načrtano za amortizacijski zaklad 334.459 gld. 80 kr. potrebščine. Pokritje znaša ravno toliko. Za proračun posojila samega je načrtanih potrebščine 66 924 gld. 12 kr. in 81.579 gld. 16 kr. pokritja.

Da more »Kranjska hranilnica« spraviti prostore v Virantovi hiši, katere je rabila obrtna strokovna šola, v poprejšnje stanje, se da 80 gld.

Prošnja dirkališke zadruga za odpis zapadle najemnine in znižanje najemnine se vsled županovega nasveta odbije.

Istotako se odbije ponudbo Frana Jemca, naj bi mestna občina za 4000 gld. odkupila k njegovi hiši šte. 14 ob Tržaški cesti pripadajoči vrt, in prošnjo posestnikov ob poti, ki vodi skozi Krakovski mestni log, da bi mestna občina prevzela vzdrževanje te poti. Občinski svetnik Turk je zastopal prošnjo, češ, da vzdrževanje ne bode stalo tako ogromne svote, kakor je magistrat izračunal, ker n. pr. vzdrževanje poti v Kleče velja na leto le 35 gld. A občinski svet ni samo zavrnil prošnje, nego je celo sprejel predlog občinskega svetnika Žužka, da se magistratu naroči, te posestnike pozvati, da v najkrajšem času sami popravijo pot. Poročevalec občinski svetnik Lenče se je temu oblastnemu predlogu »z veseljem« pridružil, »da bo jedenkrat moledovanja konec«.

Ponovi se sklep, prodati dvoje mestnih stavbišč ob Levstikovi cesti gospej Matildi Hrovatin in Ivanu Ogorelcu po 2 gld. štirijaški meter s pogojem, da tekom jednega leta ondi zgradi vili.

Grozen vihar je nastal v občinskem svetu o prošnji I. društva hišnih posestnikov za odpravo davka za portalne izložbe. Dr. Tavčarja, ki je odbornik tega društva, ni bilo v občinskem svetu, da bi zagovarjal vlogo. Referenta o prošnji so določili občinskega svetnika Požara, ki je pri svojem obdačenju baje najpripravnější referent o

željah hišnih posestnikov. Predlagal je odklonitev prošnje, ker so po drugih mestih tudi slični davki. »Kleine Fische, gute Fische.« Ko bi ne pobirala občina te »najemščine« (v vabilu k seji občinskega sveta stoji beseda »davek«), bi nekateri trgovci raztezali svoje izložbe do srede trotoarja in ko bi se komu to dovolilo, pritoževali bi se drugi radi »protekcije«. Hišni posestniki se že odškodujejo pri trgovcih za to »najemščino«, zato je baje čisto naravno, da je davek na portalne izložbe pravičen.

Te duhovite razloge je pobijal občinski svetnik Lenčec, češ, da je čuden nazor, da bi morali imeti v Ljubljani vse davke, ki jih imajo po drugih mestih.

Občinski svetnik Jožef Turk je igral domačega Wolfa. S svojimi mejklici je spravil podžupana Bleiweisa v silno nervoznost. Srdito je pričel podžupan brati levite opoziciji, ki je pred dvema letoma soglasno odobrila portalni davek. Silno se je jezil nad »firmo« vloge. Spravil je po koncu občinskega svetnika Prosenca, ki je predbacival občinskemu svetu, da je ta davek jednostranski in nepostaven. Da občinski svetnik Prosenec hoče igrati jurista, je podžupana tako raztogotilo, da je vil z rokami okolu sebe in se v obraz smejal občinskemu svetniku Prosenecu. Ob njegovih klicih je gospod Prosenec komaj končal svoja izvajanja. Podžupan bi moral pri razpravah skrbeti za mir, zato je bilo prav čudno videti, da se pusti podžupana na ta način razgrajati. Tudi poročevalec je delal mej izvajanjem opozicije opazk, kolikor se mu je zljubilo. Proti opoziciji se je postavil tudi občinski svetnik Plantan, ki je dejal, da društvo hišnih posestnikov ni poklicano vlagati take pritožbe. Ako se plačujejo inserati in lepaki, zakaj bi se ne plačevalo od portalnih izložb. Zagovarjal je mnenje, da je pobiranje za te izložbe »najemščina« in ne davek.

Poročevalec Požar je hvalil občinske svetnike, da se tako pridno v govoru vadijo, in izrekel pripoznanje, da se občinski svetnik Prosenec tudi z znanostjo bavi, kar je veliko vredno. Najti gospodje ne provzročijo, da bode občinska hiša voz, pred katerega bodo vpreženi štirje konji, ki bodo vsak na svojo stran vlekli. Le nikar zastopati preveč stanovskih koristi, to mnenje je izražal govor prof. Požarja, ker je baje najbolj prijetno sedeti v občinskem vozu, pred katerega je vprežen samo jeden konj, davkoplačevalec, katerega se goni, kamor se ga hoče, ker je bil doslej tako ponižen, da ni drugega potreboval, nego jedenkrat na leto par golašev, pa je molčal in fige tiščal.

S pičlo večino so bili odklonjeni vsi predlogi občinskih svetnikov Lenčeka in Prosenca, da se ugoti prošnji hišnih posestnikov, in je bil vsprejet poročevalčev predlog, da se prošnja vrže v koš. Podžupan se pa s tem sklepom še ni pomiril. Skakal je po dvorani in mehal pred opozicijo z nekim aktom. Razburjenje je naraščalo. Jožef Turk se ni pustil komandirati od podžupana, pa tudi nekateri drugi občinski svetniki so pričeli kazati zobe. Podžupan jo je moral pobrati nazaj na svoj prestol, župan je vsled razburjenja zaključil sejo in določil, da bode nadaljevanje seje danes ob 5. uri popoldne.

Ko bi župan seje ne zaključil, bi seja postala nesklepčna, ker je hotela opozicija zapustiti dvorano. Kakor čujemo, bode društvo hišnih posestnikov po svojem predsedniku dr. Vinku Gregorju storilo protikorake proti sinočnjemu sklepu občinskega sveta.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 22. novembra.

(Strossmayerjevo slavlje.) »Narod« tudi Strossmayerjevega jubileja ni mogel poslati, ne da bi kakor župan Hribar v mestnem zboru napadal slovenske škofe »Narod« piše, da Strossmayer »nikdar in nikoli ni narodu nalagal bremen ali ga kakorkoli izkoriščal... Strossmayer bi bil že davno dobil kardinalski klobuk, ko bi bil hotel svoj narod vpreči v jarem mejnarodnega klerikalizma in zlorabljati svoj vpliv za politične koristi tujih faktorjev. Strossmayer ni ustanavljal katoliških konviktov pač pa je ustanovil vseučilišče... on ni podpiral časnikov, ki so grdili vse,

kar je bilo narodno itd.« Vsakdo na prvi hip vidi, da ta očitanja merijo na kardinala doktor Missio in na ljubljanskega škofa dr. Jegliča. — Nedostojno je in velikega Strossmayerja nevredno, da poje »Narod« njemu slavo grdeč istim povodom druge škofe. Strossmayer — gotovo to obsoja, kot eden izmed najtolerantnejših in najsvobodomiselnijših cerkvenih dostojanstvenikov, kakor ga »Narod« proslavlja. — Brez laži seveda »Narod« tudi ob tej priliki ne more prebiti, zatrjujoč, da Strossmayer ni ustanavljal katoliških konviktov, dočim je znano, da je uprav v zadnjih letih ustanovil tak konvikt za srednješolce v Osijeku... Toleranco in svobodomiselnost proslavljač se »Narod« tudi tukaj kaže skrajno nestrpen in skrajno nesvobodomiseln. — Slave od take strani Strossmayer gotovo ne potrebuje in ne mara.

(Poslanec Povše pri cesarju.) Danes ob polu dveh je bil poslanec Povše kot načelnik krščanske slov. narodne zveze v avdijenci pri cesarju Z veseljem beležimo ta dogodek, ki je brez dvojbe pomenljiva posledica odkrite in moške politike naših poslancev. Prepričani smo, da je slovenski zastopnik branil stališče, ki je popolnoma v soglasju s stališčem našega naroda. Kot pribito stoji za nas, da vlada, ki se je postavila v nasprotje s češkim narodom, še veliko manj vpoštevava revno naše ljudstvo. Dejstva to pričajo. Roke pa, ki nas tepe, ne bomo poljubljali. Žalostna istina je tudi, da naša domača vlada s strankarskega stališča zavira edino našo rešitev v gospodarski organizaciji: v Istri, i na Koroškem in Štajerskem, i na Kranjskem. Sebi prijazne vlade ne pričakujemo; a objektivnost v vseh ozirih zahtevamo od vsakogar, kdor prihaja med nas izvrševati za vse enake zakone. In kjer te objektivnosti ne najdemo, tam tudi naše zaupanje ni mogoče. Državi vemo kaj smo dolžni; vladarju zvesti ostanemo v vseh slučajih. Avstrije pa, ki bi ne vpoštevava, da so njen integrujoči del tudi južni Sloveni, ne moremo priznati. Zato je pa naša in naših poslancev sveta dolžnost, da stojimo zvesto na straži in da sami ne pomagamo, da bi kaka nas načelno zanikujoča nemškostrankarska ali sploh liberalna vlada ne krmarila našega državnega broda. Uprav sedaj, ko se je vse zarotilo proti katoliškemu gibanju, ko so se nam nasprotni strankarji pokazali v svoji strasti nesposobne, da bi umevali obseg in pomen možnega vzajemnega postopanja, pa z veseljem konstatujemo, da se je slovenska katoliška politika sijajno pokazala v svoji skrbi za splošni blagor. Nismo stranka in nočemo biti Katoliška politika je slovenska politika in narobe. Strankarskih koristi ne poznamo; to, po čemer težimo, so celokupni interesi slovenskega naroda. Kdor nas sodi drugače, nas ne pozna in vzlasti ne umeva, da je v naši domovini prva in najimenitnejša narodna zadeva boj proti tujemu, narod otrovljajočemu liberalizmu. Svoj narod hočemo imeti moralno zdrav, da bo sposoben za važne in hude čase, ki se pripravljajo. Narodu ob boku pa naj stojé vzajemno in močato njegovi poslanci!

(Akademsko društvo »Danica«) je na izvanrednem občnem zboru dne 15. t. m. po soglasnem sklepu imenovalo kanonika Kalana častnim članom.

(Slovensko gledališče.) O »Strahovih« smo povedali že zadnjič svoje mnenje: nikakor namreč ne moremo odobravati, da se uprizarjajo pri nas igre, ki bijejo brezobzirno vsaki morali naravnost v obraz. Svetovna književnost premore lepo število izbornih, tudi modernih dramatskih del, ki pa navzlic svoji vrlini prav lahko pogršajo moderne Ibsenove filozofije. Naša gledališka uprava bi menda rada modernizirala slovensko gledališče in njegovo občinstvo, zato pošilja »Strahove« na oder. In glejte čudo! Obkrat, ko se je uprizorila ta Ibsenova drama, se je gledališče precej napolnilo! Kdo bi utegnil iz tega sklepati, da je naše gledališko občinstvo res dovzetno za globokomiselná dela. A pravega vzroka nam je iskati drugod: prvokrat so privabili poslušalce in gledalce — lepaki! Ker namreč Ibsenove drame niso pri nas ravno najbolj priljubljeno berilo, se je vse nadejalo, da bodo lazili po odru strahovi v belih haljah in druge prikazni. Seveda jih je resna družinska drama bridko razočarala. — Dru-

gikrat se imajo pa zahvaliti »Strahovi«, da niso strašili pred praznimi klopni, slavljenu našemu umetniku gosp. Borštniku, ki je nastopil kot gost v ulogi Osvalda. In g. Borštnik nam je v resnici pokazal Osvalda, kakoršnega je hotel ustvariti Ibsen v svoji drami. Uglobil se je v igro z dušo in čutom, otresel se je vsega vpliva od strani občinstva, ki običajno ovira igralca pri težavnih nastopih; v besedi in zlasti v svoji nedosežni mimiki je tako spretno prikazoval umobolnega mladeniča, da bi mu bilo pač težko najti vrstnika v tej ulogi. Govoril je vseskozi hrvatski, kar ni posebno motilo unanjega vtisa. Gospod Inneinan in gosp. Verovšek sta bila prav dobra, prav tako tudi gospa Danilova in gospa Polakova.

(Delitev beljaškega železničarskega ravnateljstva.) Kako dobro se slov. železničarjem godi pod nemškonacionalno vlado beljaške direkcije, smo opetovano že omenili. Lansko leto pričelo je imenovano ravnateljstvo tudi nekaki gospodarski boj kot proti Kranjcem. Kakor znano, vozili se se železničarski uslužbenci kupovat živila in drugo v Kranj in Ljubljano. Z novim letom 1899. ustavilo je ravnateljstvo izdajo teh prostih voženj in zahtevalo, da morajo vsi železničarji, bivajoči na Koroškem, kupovati v Celovcu. Akoravno so na merodajnem mestu odločno povedali, da trpe s tem ukazom materijelno škodo radi draginje v Celovcu — ostalo je pri tej odredbi. Toraj tudi težko zaslužene vinarje mora ubogi čuvaj staviti v službo nemške propagande proti slovenskemu trgovcu. Toda tudi to jim ni bilo zadosti. Iz zanesljivega vira čujemo, da namerava ministerstvo kranjske postaje izločiti iz beljaške direkcije in — neverjetno — priklopiti tržaški, baje radi tega, ker je delokrog beljaške direkcije preobsežen. Da bi pri tem važnem vprašanju vsaj gospodje prišli do tega, razmišljati, ali bi ne bilo najbolje v Ljubljani ako ne ravnateljstvo vsaj nadzorništvo s približno enakim delokrogom ustanoviti, je pri sedanjih razmerah seveda izključeno. Glavna stvar je, da so višji uradi vedno izvan dežele kakor pri sodišču, pri pošti itd. Sedaj ko so vsi slov. železničarji v domovini združeni pod enim ravnateljstvom, je obramba nekoliko lažja. Treba jih je toraj ločiti. Ako le mogoče so razmere v tržaški direkciji še veliko slabše kakor pri beljaški. Najbolj zagrizeni Lahi, po rodu iz kraljevine laške in po mišljenju, sedijo tam na prvih mestih. Naši železničarji so na milost in nemilost odločnemu nasprotniku Slovanov — ravnatelju tržaškemu izročeni. Istra in Dalmacija postanejo za nje prave »Strafcolonien«, kjer jim bode burja izpihala posledno trohico narodne zavesti. Dolžnost vseh naših poslancev pa je, da odločno ugovarjajo tem naklepom in da — ako se mora že beljaška direkcija deliti — novo ravnateljstvo pride v Ljubljano.

(Občinske volitve v Gradcu.) Danes v torek so se vršile volitve za III. razred. Borba med štirimi strankami je bila strahovita. Ob 5. popoldne je bilo zaključeno oddajanje glasov. Zdaj, ob devetih zvečer še ni znan izid, skrutinij še šteje glasove. Govori se, da naravnost prodrla ni nobena stranka s svojo listo, pač pa da pridejo v ožjo volitev socialno demokratični in nemško-nacionalni kandidatje.

(Štajarske novice.) V Št. Lambrechtu je te dni posestnico tamošnjega mlina rezilnica strašno razmesarila. Porezala ji je vse prste in jeden del roke. Razrezane dele roke so morali pobirati iz klaje. — V Št. Lambrechtu so nadalje odkrili 60 metrov dolgo podzemeljsko jamo, v kateri so za časa francoskih napadov prebivalci skrivali svoj denar in dragocenosti.

(Celovski žganjarji) so zelo srečni. Celovec je dobil avtomate, ki žganjarjem kar na ulici lahko točijo žganje. Nekateri gospodje so v občinskem svetu proti temu pogodrnjali, a njihov odpor je ostal brez vspeha. Žganjarji so postali napredni in si ne puste odvzeti žganjarskih avtomatov.

(Ljubljansko prostovoljno gasilno društvo) pričelo je te dni s pobiranjem članarine pri onih podpornih členih, ki za letos čl narine še niso vplačali. Pri tej priliki omenjamo, da je imelo gasilno društvo letos s prenovljenjem vseh aparatov in z napravo društvene obleke vsemu moštvu ogromne stroške, in da je podpore nujno potrebno.

Dosedanje člani v imenu društva prosimo, naj mu ostanejo zvesti podporniki, one meščane, ki še niso člani, sosebno pa hišne posestnike prosimo, naj pristopijo kot podporni člani k društvu ter naj tako podpirajo občekoristno, proti uničevalnemu elementu usta ovljeno društvo. Podporni člani plačujejo najmanj 2 gld. na leto v društveno blagajno. Prijave sprejemajo odborniki in društveni vežbalec.

(Iz Hrušice pri Podgradu. Istra) dne 20. t. m. Ko sem Vam dne 10. t. m. poročal o žalostnih dogodljajih v naši okolici, zamogel bi dopisu napisati rimsko številko eno, ker sedaj pride dve. Navel sem Vam zadnjič vasi: Javorje, Podgrad, Gradišče in Markovščino, a evo sedaj drugih. Na Žejanah (župnija Mune) obesila se je pred devetimi dnevi mati štirih otrok. Mesec je tega, odkar je porodila mrtvo dete. Radi tega je vedno žalovala ter le govorila, da te sramote ne more prenesti. V soboto jutro je odšla od doma, ne da bi komu črhnila besedice, a v nedeljo predpoldnem našel jo je njen mož v gozdu obešeno. — Istodobno je na Munah (v vasi, od koder pridejo k Vam »hudi jescharja«) drevo pobilo na tla nekega možaka Nezavestnega so odnesli domu; vendar se počuti bolje. — Na Pasjaku je krava na rogove nasadila malega dečka ter ga telebila s tako silo ob tla, da je zdihnil dušo. — A povsod v okolici pa je od zadnjega četrtka sem gospodarila burja. Podirala je barake ter odkrivala strehe. Posebno v Račicah, gorenjem delu Podgrada in v Hrušici kaže marsikatero sleme svoj hrbet. Ljudje so hiteli privezavati slamo po strehah, seveda so bili v največji nevarnosti za svoje življenje, drugi so zopet pristavljali in pritrjevali droge in kole ob strehe in kar nehoti sem si predočil Ljubljano po potresu. Danes je šele prenehala burja. In sedaj, ko nimam več straha pred njo, da me prekopicne v jarek, pogumno rečem, da je bilo prekruto tako gospodstvo. Nji na rovaš brezobzirno stavim tudi nesrečo, ki se je dogodila na sredpoti med Obrovom in Hrušico. Kasno v 16. noči t. m. se je peljal sodnijski sluga iz Podgrada v Obrov. Vozil ga je gospodar Matija Benulič iz Velikih Loč blizo Slivj. Na mestu, kjer ima burja edini prehod iz Berkinov v Čičarijo, se naenkrat konj splaši. Sodnijski sluga skoči z voza ter se pri padcu znatno pretrese. Voznik pa zadržuje konja, a ta ga je potegnil v jarek globok dva sežnja in pol. Voz se je poškodoval malo, konju ni bilo dosti in tudi Benulič bi odšel z neznatno prasko, ko ne bi konj nanj padel ter ga mastil. Na zunanem delu telesa bilo mu je poznati le malo kapljice krvi, a vendar je danes vže peti dan in ni še spregovoril besedice. Malo je upanja, da okreva ponesrečenec, oče sedmih otrok. Eno pa je, kar moram očitno grajati pri naših ljudeh. Ti so res prihiteli na kraj nesreče, ali vsakdo se je branil vzeti nesrečneža pod svojo streho. V hlev med govedo so ga spravili, kamor je prišel drugi dan duhovnik, da ga je previdel z zakramentom sv. olja na tleh v listju ležečega. Nemarnost naših ljudij sem opazal pred kratkim pri uboju v Gradišću, brezbržnost v danes navedenem slučaju; ne bi se morda kedo našel ki bi mi hotel pritrdati, da nimajo srca za trpečega brata; da niso Samaritani usmiljenja vrednemu tujcu?

(Pred novomeškim porotnim sodiščem) se je 20. t. m. zagovarjal Jan. Malovič iz Podstrmca pri Velikih Laščah radi uboja. Obsodili so ga v triletno ječo, njegovega pomagača Fr. Rozmana od ondot pa radi težke telesne poškodbe v štiri-mesečno ječo.

(Cigan Held znova obsojen.) Novomeški porotniki so včera znova potrdili, da je znani cigan Simon Held kriv umora, raznih tatvin in nasilstev. Sodišče ga je zopet obsodilo v smrt na vislicah. Po prebranju obsodbe je zakričal ves razjarjen: »Ne bom čakal, da me vi obesite, to bom še danes sam oskrbel«.

(Nesreče.) Z odra je padel pri popravljanju vile gospe Čubrove za nunskim vrtom tesar Janez Sme. Zlomil si je levo nogo ter se tudi po glavi in životu precej poškodoval.

(Končan štrajk) V sled zahtev knjigovezov je tukajšnja tvrdka Giontini prenehala s knjigoveznic. Sedaj je pričela delo z novonajetimi močmi.

(Hotelir pobegnil) Hotelir Emanuel Poinstingel v Opatiji jo je popihal 18. t. m. z malenkostjo 15.000 gld.

(Pobegnil je) predvčeranjim popoldan iz tukajšnje prisilne delavnice 34letni prisiljenec Primož Pipan iz Bele pri Velikovu.

(Nepreviden kolesar) je podrl včera popoldne ženo delavca Štrancarja na Mestnem trgu. Pri padcu se je precej ranila na levi nogi.

(Drzen tat), ali kakor je sam trdil, »ponesrečen uradnik«, je 13. t. m. ukradl g. župniku Horvatu v Čatežu zlato uro z verižico v trenutku, ko mu je župnik dajal miloščino. V Kostanjevici so v soboto prijeli nekega Medveščeka, ki je na sumu, da je izvršil ta zločin.

(Napad Čehov na prestolonaslednikov grad) Konopišt je sedaj sodnijsko pojasnjen. Napad je »organizoval« nadvojvodov sluga Fritsche vsled sovražstva do češkega naroda. Fritsche je obsojen na mesec dnij zapora.

(Avstrijsko laški prepir ob mejl.) Iz Rive ob gardskem jezeru se poroča: Tukajšnjega blagajnika-biljeterja parnika »Moncenigo« je hotela policija aretovati radi različnih prestopkov. Blagajnik, laški podanik, je ušel na parnik, raz katerega je kapitan zasledujočim orožnikom pokazal italijansko zastavo, češ, tu so laška tla. Orožniki pa so kljub tej izjavi aretovali blagajnika in — kapitana. Lahki se sedaj silno jeze in laška vlada se je že pritožila na Dunaju, da ne pusti tako neprijazno postopati z laškimi »poštenjakoviči«.

(O srbskem kralju Aleksandru) pišejo časopisi, da je šel na Dunaj prosit roke hčerke pok. cesarjeviča Rudolfa Elizabete, pa da so mu ondi pokazali — vrata. Dasi je to malo verjetno, vendar ni nemogoče, da bi se Aleksander res predvnil do takega koraka.

(Atene v nevarnosti.) Predvčerajšnjim je nad Atenami divjal strahovit vihar. Silen naliv je poplavlil nižje ležeče dele mesta. Mnogo hiš se je zrušilo in mnogo ljudij je utonilo.

(Ameriške novice.) V Steeltonu, Pa. je 21. oktobra umrla Marija Slabotnik roj. Jeram, doma iz vasi Rožane pri Črnomlju v Beli Krajini. Zupustila je 6 nedoraslih otrok. Najmlajši je star osem dnij. Pokopali so jo v nedeljo, 23. m. m. Bila je pridna in marljiva gospodinja. — Grozen umor je učinil J. Zupančič v Great Fallsu, Mon. doma s Kranjskega, nad sorojakom Fr. Merharjem. Morilec in umorjeni sta delala v rudotopilnici in sta stara okolu 30 let. Morilec je ubegnul in ga minoli mesec še niso zasledili.

Izpred sodišča.

Dr. Hudnik proti dr. Furlanu.

Dr. Josip Furlan, odvetnik v Ljubljani, pisal je meseca junija t. l. v zapuščinski zadevi po ranjem L. V. na posamezne dediče pozive, da naj pridejo radi razdelitve zapuščine osebno k njemu, ali pa, da naj pošljejo k njemu poštenega odvetnika, kateri bo imel v prvi vrsti njih (dedičev) koristi pred očmi, ne pa svoje.

Dr. Matija Hudnik, advokat in občinski svetnik v Ljubljani, kateri je večino dedičev poprej v tej zapuščinski zadevi zastopal, čutil se je vsled teh pisem žaljenega, češ, da je njemu dr. Furlan v teh pismih predbacival, da je nepošten advokat, ki nima v prvi vrsti koristi svojih strank pred očmi, marveč svoje, ter je vložil proti gospodu dr. Furlanu tožbo radi razžaljenja časti.

Pri razpravi, vršeči se o tej tožbi dne 8. julija t. l., naglašal je dr. Furlan najprvo, da v dotičnih pismih ni niti z najmanjšo besedico omenjal dr. Hudnika in da pri narekovanji taistih ni mislil ravno na dr. Hudnika, marveč le sploh na nepoštenega odvetnika.

Gospod sodnik vprašal je dr. Hudnika, če se s to izjavo zadosti?

A dr. Hudnik je takrat odgovoril, da mu ta izjava ne zadostuje, ter je zahteval, da se dr. Furlan obsodi!

Dr. Furlan ponudil je pa takoj dokaze resnice za svojo trditve.

Dr. Hudnik protivil se je proti dopustitvi teh dokazov in prvi sodnik zavrnil je res od dr. Furlana ponudene dokaze ter je obsodil slednjega radi prestopka § 488 k. z. v 30 gld. globe.

Dr. Furlan pritožil se je proti tej razsodbi na deželno sodišče v Ljubljani, pred katerim se je zastopal v obče z istega stališča, kakor pred prvim sodiščem, ter se je ponudil z desetimi slučajji dokazati po pričah in po sodnih spisih, da je dr. Hudnik res v obče nepošten ad-

vokat, ki nima v prvi vrsti koristi svojih strank, marveč svoje pred očmi.

Deželno kot vskliono sodišče v Ljubljani razsodilo je pri vsklioni razpravi, da je razsodba prvega sodnika nična, da je dr. Furlan s kritičnimi pismi predbacival dr. Hudniku, da je v obče nepošten advokat, ki nima koristi svojih strank, ampak svoje koristi pred očmi, in da so pod dokaz stavljeni slučajji sposobni, da, ako se njih resnica dokaže, taisti opravičijo dr. Furlanovo predbacivanje, vsled česar se ima dr. Furlan oprostiti, ako dokaže resnico posameznih pod dokaz stavljenih slučajev.

Vsklicno sodišče zavrnilo je toraj celo zadevo pred novega prvega sodnika s tem, da ima od dr. Furlana ponudene dokaze sprejeti in potem z novega soditi.

Dne 18. novembra t. l. vršila se je nova razprava pred prvim sodnikom.

Ura je bila že devet, a tožnika dr. Hudnika še ni bilo, ko so se stranke poklicale k stvari.

Sodnik hotel je v smislu § 46 k. z. kazensko postopanje ustaviti, kar bi imelo za posledico oprostitev dr. Josipa Furlana, ne da bi taisti imel priliko dognati resnico trditve.

Dr. Furlan pa je prosil gospoda sodnika, naj ne kontumacira gospoda dr. Hudnika, ampak naj še malo počaka, da ne bo gospod dr. Hudnik zamogel trditi, da je bil v svojih pravicah oškodovan.

Ko je kazala ura 9 5 na zvoniku sv. Jakoba, prišel je še le dr. Hudnik.

Razprava se prične:

Sodnik vpraša dr. Hudnika, če je pripravljen za kako poravnavo.

Dr. Hudnik izjavi, da je pripravljen odpustiti dr. Furlanu, ako taisti prekliče žaljivo vsebino pisem.

Na to vpraša sodnik dr. Josipa Furlana, kaj on na to reče?

Dr. Furlan odgovori:

»Od moje strani je vsaka poravnava izključena, in to tembolj sedaj, ko sem zvedel, da dr. Hudnik trdi, da bi se jaz rad poravnale«.

Nato vpraša sodnik dr. Hudnika, če bi bil zadovoljen, da dr. Furlan ponovi to, kar je poprej dne 8. julija t. l. trdil v prvi instanci namreč, da pri pisanju kritičnih pisem ni nameraval ravno dr. Hudnika zadeti ampak sploh nepoštenega odvetnika?

Dr. Hudnik je izjavil, da se tudi s to izjavo zadovolji!

A dr. Furlan je na to odločno pripomnil, da tudi te izjave ne ponovi, ker se dr. Hudnik s to izjavo julija meseca ni hotel zadostiti, in da hoče — ker je že prva in druga inštanca razsodila, da je s kritičnimi pismi dr. Hudniku predbacival, da je v obče nepošten advokat, kateri ima v prvi vrsti svoje koristi, ne pa koristi svojih strank pred očmi — danes dokazati, da je dr. Hudnik res v obče nepošten advokat, kateri ima v prvi vrsti svoje koristi pred očmi ne pa koristi svojih strank.

Nato vpraša gospod sodnik dr. Furlana, če je julija meseca pred prvim sodnikom resnico govoril, ko je trdil, da pri pisavi kritičnih pisem ni ravno mislil na dr. Hudnika, ampak sploh na nepoštenega odvetnika.

Dr. Furlan izjavi na to, da je vsebina dotičnih zapisnikov iz meseca julija sicer resnična, da pa on danes te izjave ne ponovi, da ne bo dr. Hudnik morda mislil, da ga on odpušćanja prosi.

Sodnik vpraša dr. Hudnika, kaj na to reče?

Dr. Hudnik zahteva, naj se to protokolira.

Nato se je zabeležilo:

»Obtoženec gospod dr. Furlan izjavlja, da je vsebina razpravnega zapisnika z dne 8. julija 1899, — v katerem je on rekel, da ni takrat, ko je da pisati inkriminovana pisma, imel v mislih obtožitelja dr. Hudnika in ni hotel ravno njega zadeti, ampak sploh nepoštenega odvetnika — resnična, da je pri tem ostal tudi pri vsklioni razpravi!«

Dr. Furlan zahteva na to, da se tudi protokolira nadalje: da on (dr. Furlan) tega ne izjavlja morda radi tega, da bi gospod dr. Hudnik njemu kaj odpustil ali da bi hotel od dr. Hudnika imeti kake milosti.

To se zabeleži! A glej čuda! Dr. Hudnik vstane in reče, da odstopi od tožbe.

Ker ni bilo toraj nobenega tožnika več, se od dr. Furlana ponudeni dokazi resnice niso mogli več sprejeti in je bil dr. Furlan z razsodbo oproščen, dr. Hudnik pa obsojen v povračilo stroškov celega kazenskega postopanja.

Telefonska in brzojavna poročila

Dunaj, 22. novembra. Klub slovanske krščansko-narodne zveze je soglasno pritrtil postopanju poslanca Povše-ta v kvotni deputaciji ter mu izrekel svoje zaupanje.

Dunaj, 22. novembra. Poslanec Povše je bil danes pri cesarju; vladar je omenjal težavnih političnih razmer, v katerih treba vsestranske požrtvovalnosti za skupne državne koristi. Poslanec Povše je odgovoril, da imajo narodi, zastopani v zvezi, in njih poslanci vedno te skupne koristi pred očmi, da pa se morajo tudi boriti za svoj gospodarski in narodni obstoj. Cesar je dejal, da treba sedaj pomiriti razburjene duhove in da le mirno delo vsakemu narodu donese svoje.

Dunaj, 22. novembra. Cesar je dejal posl. Ebenhochu, da pričakuje od katoliške ljudske stranke, da se bo ozirala na sedanje razmere ter delovala na pomirjenje duhov. — Posl. Engel je dejal vladarju, da Čehi dotlej ne morejo vstreti željam krone, dokler ne odstopi Clary, ki je odstranil jezikovne naredbe, sicer pa da bo on osebno vplival na klub, da se kolikor možno ozira na izražene želje. Vendar soditi po javnem mnenju v mladočeškem klubu ni pričakovati, da bi Mladočehi bili zadovoljni s tako akcijo, ker se morajo ozirati na javno mnenje vladajoče mej Čehi, ki je splošno za najstrožjo opozicijo.

Dunaj, 22. novembra. Cesar je dejal poslancu Engelu, da mora vlada postopati popolno nepristranski, da se pa mora varovati državna veljava.

Dunaj, 22. novembra. „Wiener Zeitg.“ objavlja cesarjevo lastnoročno pismo na zunanjega ministra grofa Goluhovskega ter ministerska predsednika Claryja in Szella, s katerim se sklicujeta delegaciji na 30. novembra na Dunaj.

Dunaj, 22. novembra. Po zadnjih poročilih je stališče grofa Clary-ja tako omanjano, da v kratkem odstopi.

Dunaj, 22. novembra. V zbornici se danes nadaljuje razprava o ministerski obtožbi. Mej Stojalovskim in Daszynskim je nastal hud prepir, očitala sta si drug drugemu nelepe stvari.

Dunaj, 22. novembra. V včerajšnji seji klubovih načelnikov vseh strank se je vsprejel predlog predsednika dr. Fuchsa, naj za ministerskimi zatožnicami pride takoj na vrsto nagodba in budgetni provizorij. S tem predlogom so se strinjali tudi socijalni demokrati in Schönererjevi.

Dunaj, 22. novembra. Prihodnji tork je tukaj shod vseh deželnih glavarjev, ki se snidejo na poziv finančnega ministerstva. Finančni erar naznani, da prepusti država deželam desetino dohodka iz davka na opojne pijače.

Dunaj, 22. novembra. Odsek za spremembo § 14. je v sinočnji seji po daljši, deloma prav burni debati z 28 proti 8 glasovom sklenil izvoliti pododsek sedmih članov, ki naj proučava to vprašanje in vse dotične predloge. Poročati mora odseku do prihodnjega torka.

Dunaj, 22. novembra. Člani kvotne deputacije ter ministra Clary in Kniazolucki so odpotovali sinoči v Budimpešto.

Budimpešta, 22. novembra. Odseka obeh kvotnih deputacij sta se danes opoldne zopet posvetovala o določitvi kvote in po kratki razpravi se je doseglo sporazumljenje. Določila se je kvota za Avstrijo 65,6, za Ogersko pa 34,4 odstotka.

Gradeo, 22. novembra. Rezultat včerajšnjih občinskih volitev je ožja volitev, ki se vrši v petek mej socijalnimi demokrati in nemškimi nacionalci. Absolutna večina je bila 831. Največ glasov so dobili socijalni demokrati. Resel je dobil 828 glasov, manjkalo mu je samo 3 glasove do večine. Izmej nemškonacionalnih kandidatov je dobil največ glasov Wiedner 698. Feichtingerjevi pristaši so dobili 210 do 98 glasov.

Zader, 22. novembra. Avstro-ogerski parnik „baron Ohlumecky“ je minulo noč v tuk. kanalu zadel ob ital. parnik „Nuovo felice“ in ga znatno poškodoval.

Levov, 22. novembra. „Ruch katolicki“ piše, da je baron Dipauli odločen kot predsednik prihodnjemu koalicijskemu kabinetu.

Vojska v Južni Afriki.

Vest, da je general White kapituliral, se uradno še ne potrjuje, ker se običajno itak ne potrjujejo za Angleže neugodna poročila. Nihče pa danes ne dvomi, da je Ladysmith, Colenso in bržkone tudi Eastcourt že popolno v burski oblasti. Najnovejša, seveda »uradno« menda tudi še ne potrjena poročila pravijo, da so Buri že 15. t. m. nehali oblegati Ladysmith, ker je bilo obleganje povsem nepotrebno, in da se nahaja vsa njih armada osem do deset milj južno od Eastcourta. Iz tega si vsak lahko ustvari sodbo o položaju Angležev, le londonski vojni urad bo še poročal, da je v Ladysmithu »alles wohl.« »Evening Herald« je poročal o kapitulaciji, da se je White moral umakniti, ker ni bilo mej vojaki več nikake discipline. (?)

Ta urad tudi popolno molči o 20 burskih vlakih, ki so odvedli v Pretorijo angleške vjetnike; o tem ni izdal nikakega potrdila pa tudi ne dementija, ker se na ta način ohrani angleško prebivalstvo pri boljši volji.

Zelo sumljivo je poročilo, da je vlada v Kapstadtu proglasila obsedno stanje v devetih okrajih Kaplanda. Mej temi so najprej okraji Alival North, Albert in Colesberg na levem bregu Oranje, kjer gospodarijo večinoma že Buri, potem pa večinoma ves južni del mej Kapstadtom in East-Londonom. Vlada se je gotovo zbalafrikanov, ki komaj čakajo trenutka, da se oprostite nasilnega jarma. Ta stroga odredba gotovo ne bo pomirila razburjenih duhov.

Prevozne ladije z novimi angleškimi četami, ki bi morale že 13. t. m. dospeti v Kapstadt, so deloma še sedaj na potu. Ladije »Idaho«, »Sardinian« in »Servia« so bile 12. t. m. še vedno v St. Vincentu na kapverdskih otokih, parnik »Pindari« se pa že od 10. t. m. v ondotni luki zalaga s premogom, akoravno bi v to svrhu zadoštoval jeden dan.

Vrhovno poveljstvo angleških čet je prevzel sedaj general Buller, kateremu je podrejenih 18 poveljnikov, od katerih je pa le pet dovršilo višji častniški kurz.

Berolin, 22. novembra. Brzojavka iz Kapstadta pravi, da so se Buri pri Kuzumanu v Bečuani morali umakniti Angležem.

Buri so zasedli tudi Champell in Jamestown. Afrikanerji se dosedaj še niso pridružili nasprotniku.

London, 22. novembra. Reuterjev urad poroča iz Murrayburga 15. t. m.: 1300 Burrom, ki so zasedli Colesberg, je došlo na pomoč še 1500 mož. Buri so vsi na konjih in dobro preskrbljeni s strelivom ter vozijo seboj 20 voz živeža. Spremljajo jih oboroženi zamorci. V Belmontu je sedaj 1200 Burov.

London, 22. novembra. Večerni listi objavljajo brzojavke iz Eastcourta, iz katerih je razvidno, da se burski general Joubert z vso armado pomika južno od Eastcourta. Obleganje Ladysmitha so bržkone opustili.

Kapstadt, 22. novembra. Iz Johannesburga poročajo, da niso resnične vesti, češ da transvalska vlada razdira zlate rudnike. Evropski akcijonarji so lahko pomirjeni.

Umrli so:

V bolnišnici:

16. novembra. Ivan Ženko, krojaški pomočnik, 21 let, jetika. — Ivan Kikel, peljski delavec, 80 let, ostarelost.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 21. novembra 1899.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za jesen	gl. — do gl. —
» » pomlad	8 22 » » 8 23
Rž za jesen	— » » —
» » pomlad	6 82 » » 6 83
Turšica za november	— » » —
» » maj-junij	5 21 » » 5 22
Oves za jesen	— » » —
» » pomlad	5 43 » » 5 44

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m., srednji zračni tlak 736,0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
21	9. zvečer	742,7	4,3	sr. sever	oblačno	
22	7. zjutraj	740,9	-1,2	sl. zah.	jasno	0,0
	2. popol.	741,3	5,0	sl. jug		

Srednja včerajšnja temperatura 4,2 normale: 2,4°.

Prodajalnica katol. tiskovnega društva

prej H. Ničman

v Ljubljani, Koptarjeve ulice 2

priporoča svojo bogato zalogo molitvenikov, mnogovrstnih podob in raznih drugih devotionalij, zlasti:

- Rožne vence**, navadne, po pet oddelov, na niti dvanajsterica 25 kr. do 1 gld. 40 kr.; na žici dvanajsterica 45 kr. do 3 gld.; iz bisernice jeden 35 kr. do 2 gld.; iz bisernice na srebrni žici in s križcem bisernim ali srebrnim jeden 1 gld. 70 kr. do 3 gld.; iz aluminija po 65 kr. kos.
- Rožne vence Naše ljube Gospe**, dvanajsterica 60 kr. do 1 gld.; **rožne vence Zalostne M. božje**, dvanajsterica 1 gld. 60 kr. do 2 gld. 40 kr.; **rožne vence za duše v vlogah**, dvanajsterica 1 gld. ali 1 gld. 10 kr.
- Svetinjske**, raznovrstne, manjše in večje, dvanajsterica 70 kr., 1 gld. 20 kr. do 8 gld. 60 kr.
- Svetinje za „Marijine družbe“**, velike, iz aluminija, s slovenskim napisom, jedna 12 kr., sto skupaj 10 gld.
- Srebrne svetinjske** »Brezmadežnega Spoč.« in »presv. R. Telesa« po 45 kr. jedna in višje.
- Pražki Jezuščeki**, v malih puščah, po 10 kr., več skupa, ceneje.
- Križci za rožne vence**, dvanajst 25 kr. do 1 gld. 20 kr., iz niklja jeden 7 kr. do 70 kr.
- Križi** razne velikosti in kakovosti s stojalom ali za na steno od 75 kr. jeden do 20 gld.
- Podobice za I. sv. Ohajllo**, sto skupaj 2 gld. 50 kr., s čipkami 3 gld. 80 kr.; večje za okvir, sto 6 gld. in 12 gld.
- Spomini sv. misijona**, sto podob skupaj 85 kr.
- Litanije presv. Sroca Jezusovega**, slovenske, nemške, latinske, sto skupaj 80 kr.

SLOVENC!

pristopajte k
„Naši straži“!

Prva kranjska tovarna testenin

Žnideršič & Valenčič v Ilirski Bistrici

priporoča velespoštovanemu občinstvu svoje **izborne** 894 24-2

testenine,

kot makarone, fideline, vrvice in različne vloge za na juho.

Prvi sijajni uspeh najinih izdelkov je ta, da se ni v našem okraju v treh letih toliko testenin zavžilo, kot najinih v teku enega meseca, kar jih izdelujeva.

Spoštovana gospodinja, sezite po tej jedi, katero pri nas s slastjo še oni zavživajo, ki do sedaj o testeninah še slišati niso hoteli.

Najine testenine dobé se v vseh boljših prodajalnicah jestvin; povsem zanesljivo najine pa so le one, ki se prodajajo v zavojih po pol kilograma z najino firmo.

Trgovcem pošiljamo cenike zastoj in franko.

Zajamčeno pristno vino

prodaja

„Vipavska vinarska zadruga“ v Vipavi

nad 56 litrov po **23 do 25 gld.** hektoliter v Postojno postavljeno. Večjim odjemalcem ceneje.

Posode naj se pošiljajo speditérju gosp. **Matej Burger-ju** v Postojno.

924 3-1

!! Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje !!

Stanje hranilnih vlog 30. septembra 1899: čez 2 milijona glđ.

Denarni promet v devetih mesecih: čez 6 1/2 milijona glđ.

Ljudska posojilnica

Preje: Gradišče št. 1. — Sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstr.

Sprejema

hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan in jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 glđ. čistih 4 glđ. 50 kr. na leto.

Stanje hranilnih vlog 30. septembra 1899:
2,112.219 glđ. 99 kr.

Promet v 9 mesecih od 1. jan. do 30. sept. 1899:
6,757.658 glđ. 53 kr.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dné 10. oktobra 1899.

853 11

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Jostp Štška, knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec
v Št. Vidu nad Ljubljano.

Frančišek Birk,
stolni vikar v Ljubljani.

Dr. Janko Brejc,
odvet. koncip. v Ljubljani.

Odborniki:

Dr. Andrej Karltm.,
gimn. profesor v Ljubljani.

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Mattja Kolar,
župnik pri D. M. v Polji.

Ivan Kregar,
načelnik okrajne bolniške
blagajne v Ljubljani.

Dr. Viljko Schweitzer,
odvetn. koncip. v Ljubljani.

Gregor Štbar,
župnik na Rudniku.

Dr. Aleš Ušentčnik,
stolni vikar v Ljubljani.

Oklopju slična barva za zidovja,

katere boja je nespremenljiva, stanovitna tudi proti vplivu svetlobe, apna in vremena, ter neodkrsljiva, je priporočljiva posebno stavbinskim podjetnikom, zidarskim mojstrom, hišnim posestnikom itd. Poraba je tako preprosta, da lahko vsakdo sam z njo prevleče vnanje dele poslopijnega zidovja. E d i n a p r o d a j a p r i t v r d k i **BRATA EBERL v Ljubljani**, Franciskanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju 228 10 11-8

Izborna kamenje

s Krasa

za cerkve, stavbe in za vse druge stroke ima na razpolago 909 12-7

klesarski obrt

Tavčar Luka in sin
v Dutovljah (Sežana).

Vse naročbe in dela po načrtih se točno in cenó izvrše.

Spretna kuharica

želi v službo stopiti pri kakem gospodu duhovniku. 925 1-1

Nje naslov pové upravništvo »Slovenca«.

Išče se

organist in mežnar,

samec ter rokodelec. Krojač ima prednost.

Cerkveno predstojništvo pri sv. Trojici nad Cerknico. 926 1-1

Oženjenega, treznega kravarja

z doruslim sinom, oziroma bratom, katere znata dobro mlesti, ter se na mlekarstvo, kakor tudi na govejo živino dobro razumeta, sprejme v stalno službo mlekarstvo v Lavrici.

Mesečna plača znaša ob pripravnem prostem stanovanju in svoji hrani 40 glđ. Žena, oziroma dorusla hči ima za molžo in pomivanje mlečne posode posebno plačo.

Prosilci za to službo obrnejo naj se osebno ali pismeno na lastnika mlekarne gosp. Karol Lenče-ta v Laverci pri Ljubljani najkasneje do konca t. m.

Istotam sprejme se takoj tudi

spreten kovač,

kateremu se izroči kovačnica. 890 6-5

Telefon št. 135.

Kupuje in prodaja vse zdalej zaznamovane etekte in druge vrednostne listine po dnevnem kurzu.

Pri dež. kot trg. sodišču protokollirana

BANKA Maks Veršec
v LJUBLJANI.

Poštni čekovni promet št. 847533.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev. Sprejema hranilne vloge v tek. računu (Giro-konto), obresti od dné do dné po 4 1/2 %.

Poštno-hranilnične položnice so na razpolago.

Dunajska borza

Dné 22. novembra.

Skupni državni dolg v notah	99 glđ. 60 kr.
Skupni državni dolg v srebru	99 » 35 »
Avstrijska zlata renta 4%	116 » 65 »
Avstrijska krona renta 4% 200 kron	99 » 85 »
Ogerska zlata renta 4%	116 » 65 »
Ogerska krona renta 4% 200	95 » 15 »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 glđ.	905 » — »
Kreditne delnice, 160 glđ.	371 » 50 »
London vista	120 » 65 »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59 » — »
20 mark	11 » 78 »
20 frankov (napoleonador)	9 » 57 1/2 »
Italijanski bankovci	45 » 10 »
C. kr. cekini	5 » 69 »

Dné 21. novembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 glđ.	168 glđ. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 glđ.	156 » 25 »
Državne srečke l. 1864, 100 glđ.	202 » 25 »
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 » 80 »
Tisine srečke 4%, 100 glđ.	137 » — »
Dunavske vravnave srečke 5%	129 » — »
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	107 » — »
Posojilo goriškega mesta	— » — »
4% kranjsko deželno posojilo	— » — »
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	96 » — »
Priporitetne obveznice državne železnice	209 » 50 »
» južne železnice 3%	169 » 50 »
» južne železnice 5%	118 » — »
» dolenskih železnic 4%	99 » 50 »

Kreditne srečke, 100 glđ.	202 glđ — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 glđ.	155 » — »
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 glđ.	19 » 60 »
Rudolfove srečke, 10 glđ.	27 » — »
Salmove srečke, 40 glđ.	85 » — »
St. Genois srečke, 40 glđ.	84 » 50 »
Waldsteinove srečke, 20 glđ.	85 » — »
Ljubljanske srečke	25 » — »
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 glđ.	148 » 25 »
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3055 » — »
Akcije južne železnice, 200 glđ. sr.	422 » — »
Akcije tržaškega Lloyda, 500 glđ.	70 » 75 »
Splošna avstrijska stavbinska družba	98 » 50 »
Montanska družba avstr. pian.	276 » 25 »
Trboveljska premogarska družba, 70 glđ.	199 » — »
Papirnih rubljev 100	127 » 10 »

Nakup in prodaja

zakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
l., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnic.